כפר עולמי · יחידה 3: אי־שוויון מרחבי · חוברת קטנה

מפותח ופחות מפותח: יחסי תלות

חוברת תלמיד · **בסיסי**

חוט אחד מחבר מדינות רבות – אבל מי מחזיק בקצה שלו?

שם:	כיתה:	תאריך:

מה בחוברת?

1. מושגי מפתח
2. קוראים: חוט אחד, שני קצוות
3. חלק א׳ – מתרגלים מושגים
4. חלק ב׳ – בודקים הבנה
5. חלק ג׳ – חושבים כמו גאוגרפים
6. כרטיס יציאה ✂

משחקים לשיעור הזה (חידון מהיר, איש תלוי, טריוויה ועוד) באתר: https://geo-z-chovrot-tiny.sites.tab.bot/

יצרה: רוית ראש בן ישי

מושגי מפתח

קראו את המושגים. נשתמש בהם בכל החוברת.

מחקר ופיתוח
ממציאים ומתכננים מוצרים חדשים.
לדוגמה: מעבדה שמתכננת טלפון חדש

יחסי תלות
מדינה אחת צריכה מאוד מדינה אחרת.
לדוגמה: מדינה שחיה ממכירת קפה למדינות עשירות

עובדים זרים
אנשים שבאים מארץ אחרת כדי לעבוד.
לדוגמה: מטפלת בקשישים ששולחת כסף הביתה

העברת רווחים
הכסף מהמפעל חוזר למדינה העשירה.
לדוגמה: רווח ממפעל באסיה עובר למטה באירופה

סחר לא שוויוני
מוכרים בזול וקונים ביוקר.
לדוגמה: מוכרים פולי קפה וקונים מכונות

בריחת מוחות
אנשים חכמים עוזבים את המדינה שלהם.
לדוגמה: רופאה שעוברת לעבוד במדינה עשירה

סיוע בינלאומי
עזרה ממדינות אחרות למדינה שצריכה.
לדוגמה: מומחים שמלמדים השקיה בטפטוף

שולט ונשלט
צד אחד מחליט, והשני צריך להסכים.
לדוגמה: קונים גדולים שקובעים את מחיר הכותנה

קוראים

חוט אחד, שני קצוות

חולצה מתוכננת במשרד בעיר עשירה. הכותנה גדלה במדינה ענייה. את החולצה תופרים במדינה שבה משלמים מעט. היא נמכרת בחנות במדינה עשירה. רוב הכסף חוזר למדינה העשירה.

יש אנשים שעוזבים מדינה ענייה כדי לעבוד במדינה עשירה. הם שולחים כסף למשפחה. הכסף עוזר לבנות בית ולשלם על בית ספר. לפעמים גם רופאים ומהנדסים עוזבים. אז המדינה שלהם מפסידה.

מדינות עניות מוכרות קפה וכותנה בזול. הן קונות מכונות ביוקר. מדינות אחרות שולחות עזרה. עזרה טובה מלמדת איך לעבוד טוב יותר. כמו שאומרים: לא רק לתת דג, אלא ללמד לדוג.

חלק א' – מתרגלים מושגים

בחלק הזה נחבר כל מושג להגדרה שלו, ונזהה דוגמאות מהחיים.

1. התאימו: כתבו בריבוע את האות של ההגדרה המתאימה.

1. יחסי תלות ☐ **א.** ממציאים ומתכננים מוצרים חדשים.

2. מחקר ופיתוח ☐ **ב.** אנשים חכמים עוזבים את המדינה שלהם.

3. העברת רווחים ☐ **ג.** מדינה אחת צריכה מאוד מדינה אחרת.

4. עובדים זרים ☐ **ד.** הכסף מהמפעל חוזר למדינה העשירה.

5. בריחת מוחות

ה. אנשים שבאים מארץ אחרת כדי לעבוד.

2. השלימו: לאיזה מושג מתאימה כל דוגמה?

מחסן מילים: שולט ונשלט סחר לא שוויוני סיוע בינלאומי

1. מומחים שמלמדים השקיה בטפטוף – זו דוגמה ל־_____
2. קונים גדולים שקובעים את מחיר הכותנה – זו דוגמה ל־_____
3. מוכרים פולי קפה וקונים מכונות – זו דוגמה ל־_____

חלק ב' – בודקים הבנה

חזרו לקטע הקריאה. הקיפו את התשובה הנכונה, וסמנו נכון או לא נכון.

1 לאן חוזר רוב הכסף מהחולצה?

- א. לשדה הכותנה
- ב. למדינה העשירה
- ג. לתופרת
- ד. לים

2 למה אנשים עוזבים מדינה ענייה?

- א. כדי לעבוד ולהרוויח יותר
- ב. כי משעמם
- ג. כי אין שם ים
- ד. כדי לראות שלג

3 מה מוכרות מדינות עניות בדרך כלל?

- א. מטוסים
- ב. טלפונים
- ג. קפה וכותנה
- ד. מחשבים

4 מה זה "ללמד לדוג"?

- א. לתת דג אחד
- ב. למכור דגים
- ג. לאכול דגים
- ד. ללמד איך להסתדר לבד

5 מה קורה כשרופאים עוזבים מדינה ענייה?

- א. המדינה מפסידה את הידע שלהם
- ב. המדינה מרוויחה
- ג. שום דבר
- ד. יש יותר רופאים שם

נכון או לא נכון? אם לא נכון – תקנו בשורה.

		נכון	לא נכון
1	כל המדינות מרוויחות מהחולצה באותה מידה.		
2	עובדים שבאים מרחוק שולחים כסף למשפחות שלהם.		
3	מדינות עניות מוכרות קפה ביוקר וקונות מכונות בזול.		
4	עזרה טובה מלמדת איך לעבוד טוב יותר.		

חלק ג׳ – חושבים כמו גאוגרפים

כאן אין תשובה אחת נכונה. כתבו במשפטים מלאים והסבירו את דעתכם.

1 כתבו דבר אחד שמדינה עשירה יכולה ללמד מדינה ענייה.

התחילו כך: מדינה עשירה יכולה ללמד...

2 איך לדעתכם מרגיש עובד שגר רחוק מהמשפחה שלו?

התחילו כך: הוא מרגיש... כי...

כרטיס יציאה – מפותח ופחות מפותח: יחסי תלות

גזרו לאורך הקו המקווקו ומסרו למורה. שם: _____

1 תלות היא...

2 מה זה ללמד לדוג?

3 שאלה שיש לי: ...

איך הבנתי? ◯ הבנתי היטב ◯ הבנתי חלקית ◯ אני צריכים/ות עזרה